

สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้
ประกอบชุดวิชา

ประวัติศาสตร์ ชาติไทย

รหัสรายวิชา สค32034

รายวิชาเลือกบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

หน่วยงานหรือสถานศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 7/2561

สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบชุดวิชา ประวัติศาสตร์ชาติไทย

รหัสรายวิชา สค32034

รายวิชาเลือกบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย รหัสรายวิชา สค32034 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นสมุดบันทึกสำหรับทำกิจกรรมที่กำหนดไว้ในชุดวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และฝึกทักษะประสบการณ์ที่จำเป็นในวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กิจกรรมที่กำหนดจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นในแต่ละเรื่อง ดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. กิจกรรมท้ายเรื่องหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความภูมิใจในความเป็นไทย
4. กิจกรรมท้ายเรื่องหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
5. กิจกรรมท้ายเรื่องหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระราชนิพนธ์กิจของพระมหากษัตริย์ไทย
สมัยรัตนโกสินทร์
6. กิจกรรมท้ายเรื่องหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของชาติไทย
สมัยรัตนโกสินทร์
7. กิจกรรมท้ายเรื่องหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 มรดกไทยสมัยรัตนโกสินทร์
8. แบบทดสอบหลังเรียน

สำนักงาน กศน. หวังว่าเมื่อผู้เรียนได้ศึกษาจากชุดวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย พร้อมทำแบบทดสอบ ปฏิบัติ และทำกิจกรรม ตามคำแนะนำอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการศึกษาได้

สำนักงาน กศน.

พฤษภาคม 2561

คำชี้แจงการใช้สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้

สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ใช้ควบคู่กับชุดวิชา ประวัติศาสตร์ชาติไทย รหัสรายวิชา สค32034 รายวิชาเลือกบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนของชุดวิชาตามที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนทราบความรู้พื้นฐาน และตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนท้ายเล่ม หลังจากนั้นผู้เรียนศึกษาเนื้อหาในชุดวิชาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และให้ทำกิจกรรมท้ายเรื่องของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในสมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถตรวจคำตอบจากเฉลยท้ายเล่ม หากผู้เรียนทำกิจกรรมไม่ถูกต้องให้กลับไปทบทวนเนื้อหาสาระในเรื่องนั้นให้เข้าใจ แล้วทำกิจกรรมการเรียนรู้ซ้ำอีกครั้งจนถูกต้อง และเมื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้แล้ว ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนและตรวจคำตอบจากเฉลยท้ายเล่ม

ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมด้วยตนเองให้ครบถ้วนทุกกิจกรรม เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพประสิทธิผล บรรลุตัวชี้วัดของชุดวิชานี้

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจงการใช้สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้

สารบัญ

แบบทดสอบก่อนเรียน

1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความภูมิใจในความเป็นไทย

7

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 สถาบันหลักของชาติ

7

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 บทสรุปสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมใจของคนในชาติ

11

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

13

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

13

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 วิธีการทางประวัติศาสตร์

14

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระราชนิพนธ์ของพระมหากษัตริย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์

17

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 พระราชนิพนธ์ของพระมหากษัตริย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์

17

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 คุณประโยชน์ของบุคคลสำคัญ

18

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มรดกไทยสมัยรัตนโกสินทร์

21

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 ความหมายและความสำคัญของมรดกไทย

21

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 มรดกไทยสมัยรัตนโกสินทร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การเปลี่ยนแปลงของชาติไทยสมัยรัตนโกสินทร์

25

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย

25

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์และอภิปรายเหตุการณ์สำคัญ

ทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย

34

แบบทดสอบหลังเรียน

35

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

41

เฉลย/แนวคำตอบกิจกรรมท้ายเรื่อง

42

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

60

คณะผู้จัดทำ

61

แบบทดสอบก่อนเรียน

ให้ผู้เรียนทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. พระพุทธเจ้าทรงบรรลुरुปฌานได้ตรัสรู้เป็นสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยพระองค์เอง ในขณะที่พระองค์มีพระชนม์กี่พรรษา
 - ก. 35 พรรษา
 - ข. 36 พรรษา
 - ค. 37 พรรษา
 - ง. 38 พรรษา
2. ประเทศใดที่ไม่ได้อยู่ในดินแดนที่เรียกว่า “สุวรรณภูมิ”
 - ก. ศรีลังกา
 - ข. กัมพูชา
 - ค. จีน
 - ง. มาเลเซีย
3. พระเมสสิยาห์ (Messiah) คำว่า “เมสสิยาห์” เป็นคำที่มาจากภาษาอะไร
 - ก. บาลี
 - ข. เขมร
 - ค. กรีก
 - ง. ฮีบรู
4. พระเจ้าได้ประทานบัญญัติให้แก่โมเสส เพื่อให้ชาวยิวนำไปยึดถือปฏิบัติจำนวนกี่ประการ
 - ก. 6 ประการ
 - ข. 8 ประการ
 - ค. 10 ประการ
 - ง. 12 ประการ
5. ข้อใดคือหนังสือที่สมเด็จพระเจ้าตากสิน ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือทางพุทธศาสนาที่ว่าด้วยวิธีทำกรรมฐาน
 - ก. ลักษณะบุญ
 - ข. ตะวันส่องล้ำ
 - ค. พุทธธรรม
 - ง. ศีล 5

6. คำว่า “พระคริสต์” เป็นคำที่มาจากภาษาใด
 - ก. ศรีลังกา
 - ข. กรีก
 - ค. ฮีบรู
 - ง. บาลี
7. ขั้นตอนทางประวัติศาสตร์มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง
 - ก. 3 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การตีความหลักฐาน
 - ข. 4 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การประเมินคุณค่าของหลักฐาน การเรียบเรียงหรือการนำเสนอ
 - ค. 5 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การประเมินคุณค่าของหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล การเรียบเรียงหรือการนำเสนอ
 - ง. 6 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การตีความหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล การเรียบเรียงหรือการนำเสนอ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน
8. ขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์คือข้อใด
 - ก. การตีความหลักฐาน
 - ข. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - ค. การประเมินคุณค่าของหลักฐาน
 - ง. การเรียบเรียงหรือการนำเสนอขั้นตอน
9. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
 - ก. หลักฐานที่เป็นวัตถุ คือ หลักฐานที่มนุษย์แต่ละยุคแต่ละสมัยได้สร้างขึ้น
 - ข. หลักฐานขั้นต้น คือ หลักฐานที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริง ๆ โดยบันทึกเกี่ยวกับเหตุการณ์โดยตรง
 - ค. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่เป็นตัวหนังสือโดยมนุษย์ได้ทั้งร่องรอยขีดเขียน เป็นตัวหนังสือประเภทต่าง ๆ
 - ง. หลักฐานชั้นรอง คือ หลักฐานที่มีการบันทึกของผู้ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์โดยตรงเป็นหลักฐานที่สำคัญ และน่าเชื่อถือมากที่สุด
10. ตำนานไทยแบ่งได้กี่ลักษณะ
 - ก. 3 ลักษณะ
 - ข. 4 ลักษณะ
 - ค. 5 ลักษณะ
 - ง. 6 ลักษณะ

11. ป้อมพระจุลจอมเกล้าสร้างขึ้นในปีพุทธศักราชใด
 - ก. 2424
 - ข. 2442
 - ค. 2427
 - ง. 2472
12. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ เรียกว่าอะไร
 - ก. จารึก
 - ข. พงศาวดาร
 - ค. เอกสารทางราชการ
 - ง. บันทึกของชาวต่างชาติ
13. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดทรงเชี่ยวชาญงานด้านวรรณกรรม และบทละคร ที่ทำให้ยุคนั้นนั้น ถือว่าเป็นยุคทองของวรรณคดี
 - ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
 - ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - ค. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ง. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
14. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดที่ได้รับการยกย่องเป็น “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย”
 - ก. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ค. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ง. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
15. โรงพยาบาลแห่งแรก โปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งขึ้นในรัชสมัยใด
 - ก. รัชกาลที่ 2
 - ข. รัชกาลที่ 3
 - ค. รัชกาลที่ 4
 - ง. รัชกาลที่ 5

16. “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”
พระปฐมบรมราชโองการแก่ประชาชนชาวไทย เป็นของพระมหากษัตริย์ในข้อใด
 - ก. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ข. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
 - ค. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9)
 - ง. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
17. รัชสมัยใดที่มีการเปลี่ยนธงชาติไทยซึ่งมีรูปช้างเดิมให้เป็น “ธงไตรรงค์”
 - ก. รัชกาลที่ 4
 - ข. รัชกาลที่ 5
 - ค. รัชกาลที่ 6
 - ง. รัชกาลที่ 7
18. บุคคลในข้อใดได้รับการยกย่องเป็น บิดาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ไทย
 - ก. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
 - ข. ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน ราชบัณฑิต
 - ค. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
 - ง. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ
19. รัชกาลใดมิได้จัดเป็นยุคทองของการกวีและวรรณคดี
 - ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - ข. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ค. พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
 - ง. พระนารายณ์มหาราช
20. วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ที่ได้รับความนิยมมากคือประเภทใด
 - ก. บทละครรำ
 - ข. บทละครเต้น
 - ค. บทละครความเศร้าโศก
 - ง. บทละครพูดและบทละครร้อง
21. สถาปัตยกรรมในสมัยรัตนโกสินทร์คือข้อใด
 - ก. เจดีย์ทรงดอกบัวตูม
 - ข. วัดพุทธไสยาสน์
 - ค. พระราชวังดุสิต
 - ง. วัดราชบูรณะ

22. ข้อใดคือการอนุรักษ์มรดกไทยที่ดีที่สุด
- ก. เรียนรู้ภูมิปัญญาจากคนรุ่นเก่า
 - ข. ส่งเสริมการซื้อขายสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาไทย
 - ค. ยกย่องผู้อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย
 - ง. ใช้พืชสมุนไพรเป็นส่วนประกอบหลักในการประกอบอาหาร
23. การแผ่ขยายอิทธิพลของชาวต่างชาติในยุครัตนโกสินทร์ ประเพณี และความเชื่อใด มีที่มาจากประเทศอินเดีย
- ก. ประเพณีปอยส่างลอง
 - ข. ประเพณีสงกรานต์
 - ค. การนับถือเจ้า
 - ง. ระบำรองเง็ง
24. งานด้านจิตรกรรมที่สร้างภาพให้เหมือนจริงได้นำวิทยาการมาจากชาติใด
- ก. โปรตุเกส
 - ข. ตะวันตก
 - ค. สเปน
 - ง. ยุโรป
25. การกำหนดลักษณะสำคัญในการสถาปนาอาณาจักรไทยมีปัจจัยในข้อใด
- ก. ความเข้มแข็งของพระมหากษัตริย์และประชาชน
 - ข. ความเจริญก้าวหน้าทางประเพณีและวัฒนธรรม
 - ค. สภาพทางภูมิศาสตร์
 - ง. ลักษณะทางเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง
26. ในช่วงรัชกาลที่ 4 - 5 มีการปฏิรูปบ้านเมืองของไทยให้เป็นอารยแบบชาติตะวันตก เกิดจากสาเหตุใด
- ก. สาเหตุจากลงนามในการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
 - ข. สาเหตุจากชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายและต้องการแผ่ขยายอำนาจ
 - ค. สาเหตุจากประเทศไทยด้อยการพัฒนา ด้อยความเจริญ ไม่ทันสมัย
 - ง. สาเหตุจากพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไม่มั่นคง

27. ความแตกต่างระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 ข้อใดที่ถูกต้องที่สุด
- ก. ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - ข. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละประเภท
 - ค. รูปแบบของการเลือกตั้ง
 - ง. หัวหน้าฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร
28. หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประเทศไทยจัดการปกครองคล้ายกับประเทศอังกฤษ คือสาเหตุในข้อใด
- ก. ระบบขุนนางของประเทศอังกฤษกับประเทศไทยมีลักษณะใกล้เคียงกัน
 - ข. รัฐบาลประเทศอังกฤษมีเอกภาพและเสถียรภาพสูง
 - ค. มีสถาบันพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกัน
 - ง. กลุ่มผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการปกครองสำเร็จการศึกษามาจากประเทศอังกฤษ
29. ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงใช้นโยบายข้อใดในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ
- ก. การส่งเสริมให้ใช้สินค้าไทย
 - ข. การลดข้าราชการออก
 - ค. การขอกู้เงินต่างประเทศ
 - ง. การลดค่าเงินของไทย
30. ประเทศไทยขอให้แก้ไขสนธิสัญญาเบาว์ริงหลังจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ในข้อใด
- ก. เขตแดน
 - ข. คนในบังคับต่างชาติ
 - ค. สิทธิสภาพนอกอาณาเขต
 - ง. สินค้าต้องห้ามบางชนิด เช่น เกลือ และข้าว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความภูมิใจในความเป็นไทย

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 สถาบันหลักของชาติ

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนสรุปความหมาย และความสำคัญของชาติ มาพอสังเขป

เรื่องที่ 1.1 ชาติ

กิจกรรมที่ 1) ชาติคืออะไร

กิจกรรมที่ 2) ชาติสำคัญอย่างไร

กิจกรรมที่ 3) อธิบายความเป็นมาของชนชาติไทย

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอธิบายความเป็นมาของชนชาติไทยอย่างน้อย 1 เรื่อง

กิจกรรมที่ 4) อธิบายพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยกับการรวมชาติ

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยกับการรวมชาติมา

2 ตัวอย่าง พร้อมเขียนเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกพระปรีชาสามารถนั้น

เรื่องที่ 1.2 ศาสนา

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนเขียนอธิบายความสำคัญของสถาบันศาสนา อย่างน้อย 2 ตัวอย่าง

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

เรื่องที่ 1.3 พระมหากษัตริย์

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. ผู้เรียนจะสอนลูกหลาน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของ “พระมหากษัตริย์” ได้อย่างไร
จงอธิบาย

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible][illegible]

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ และตอบคำถามในประเด็นที่กำหนดให้

“เราต้องรักและภูมิใจในประเทศของเรา แผ่นดินเกิดของเรา และความเป็นคนไทยของเรา ถ้าเราไม่รักประเทศของเรา คิดอะไรก็เป็นลบไปหมด ต่างชาติเขาจะคิดอย่างไร ไม่มีประเทศไหนในโลก ที่ไปไหนแล้ว มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ไปขอข้าวใครเขากิน ไปขอที่พักเขาได้เหมือนเมืองไทยอีกแล้ว”

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features ten sets of horizontal lines across the page. Each set consists of three lines: a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The lines are evenly spaced and extend from the left margin to the right edge of the page. There are no margins or additional markings present.

2. เมื่ออ่านเนื้อเพลง “เพลงรักเมืองไทย” ที่กำหนดให้ข้างล่างแล้ว ท่านรู้สึกอย่างไร”

เพลงรักเมืองไทย (เพลงปลุกใจ)

เราชาวไทยเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย
 เราชาวไทยเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย
 ไม่เคยอ่อนน้อมเราไม่ยอมแพ้ใคร
 ไม่เคยอ่อนน้อมเราไม่ยอมแพ้ใคร
 ศัตรูใจกล้ามาแต่ทิศใด
 ถ้าข่มเหงไทย คงจะได้เห็นดี

เราชาวไทยเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย
 เราชาวไทยเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย
 เรารักเพื่อนบ้าน เราไม่รานรักใคร
 เรารักเพื่อนบ้าน เราไม่รานรักใคร
 แต่รักษาสีหิธี อีสระของไทย
 ใครทำซ้ำใจ ไทยจะไม่ถอยเลย

เราชาวไทยเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย
 เราชาวไทยเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย
 ถ้าถูกข่มเหงเราไม่เกรงผู้ใด
 ถ้าถูกข่มเหงเราไม่เกรงผู้ใด
 ดังงตัวนิตมีพิชเหลือใจ
 เรารักเมืองไทย ยิ่งชีพเราเอย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

การประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมที่ 1.1 จงอธิบายความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมที่ 1.2 จงอธิบายความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมที่ 1.3 จงอธิบายประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

[illegible]

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 วิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมที่ 2.1 จงสรุปวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทั้ง 5 ขั้นตอน มาพอสังเขป

[illegible]

กิจกรรมที่ 2.2 ตัวอย่างการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง จากการศึกษา กรณีศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับป้อมพระจุลจอมเกล้า จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ให้ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยโดยสังเขป

This image shows a full page of blank primary-ruled paper. It features multiple sets of horizontal lines designed for handwriting practice. Each set consists of three lines: a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. These sets are repeated vertically down the entire page, providing ample space for practicing letter formation and alignment. The paper is otherwise completely blank, with no margins, text, or other markings.

[illegible]

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์
กิจกรรมที่ 1.1 ให้ผู้เรียนอธิบายพระราชกรณียกิจที่สำคัญ ๆ ของพระมหากษัตริย์ไทย
สมัยรัตนโกสินทร์ดังนี้

1. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1)

2. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

3. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9)

คำชี้แจง 1.2 ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วีรกรรม/คุณประโยชน์ของบุคคลสำคัญที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติไทย

1. ท้าวสุนาริ

[illegible]

2. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

This image shows a full page of blank primary-ruled paper. It features multiple sets of horizontal lines designed for handwriting practice. Each set consists of three lines: a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. These sets are repeated vertically down the entire page, providing ample space for practicing letter formation and alignment. The paper is otherwise completely blank, with no margins, text, or other markings.

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มรดกไทยสมัยรัตนโกสินทร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 ความหมายและความสำคัญของมรดกไทย

กิจกรรมที่ 1 ให้ผู้เรียนอธิบายความหมายและความสำคัญของมรดกไทย

1.1 จงให้ความหมายของคำว่า “มรดกไทย”

1.2 มรดกไทยมีความสำคัญอย่างไร

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์อิทธิพลของมรดกไทยต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านสถาปัตยกรรม

2.2 ด้านประติมากรรม

2.3 ด้านจิตรกรรม

2.4 ด้านวรรณกรรม

2.5 ด้านดนตรีและนาฏศิลป์

2.6 ด้านประเพณีและความเชื่อ

กิจกรรมที่ 3 ยกตัวอย่างมรดกไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
คำชี้แจง ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างมรดกไทยของกรุงรัตนโกสินทร์

[illegible]

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

การเปลี่ยนแปลงของชาติไทยสมัยรัตนโกสินทร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย

กิจกรรมที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงอธิบายถึงปัจจัยที่ควรพิจารณาเป็นครั้งแรกในการสถาปนาแต่ละอาณาจักร

2. จงอธิบายความหมายของแต่ละปัจจัยต่อไปนี้ ตามความเข้าใจของท่านที่ได้เรียนรู้มา

2.1 ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์

2.2 ปัจจัยทางการเมือง

3. แม่น้ำหลักที่สำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยาหมายถึงแม่น้ำสายใดบ้าง

4. จงบอกจุดเด่นของปัจจัยในการพิจารณาสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์

กิจกรรมที่ 2 สนธิสัญญาเบาว์ริง

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- _____ 1. สนธิสัญญาเบาว์ริง เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4
- _____ 2. สนธิสัญญาเบาว์ริง เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศสยามกับเซอร์จอห์นเบาว์ริง
- _____ 3. เซอร์จอห์น เบาว์ริง เป็นชาวอังกฤษ
- _____ 4. สนธิสัญญาเบาว์ริงอนุญาตให้ชาวต่างประเทศสามารถถือครองที่ดินได้ทุกที่ภายในประเทศสยามหากมีความต้องการ
- _____ 5. ฝิ่นเป็นสินค้าที่ต้องเสียภาษีขาเข้าและต้องขายให้กับเจ้าภาษีเท่านั้น
- _____ 6. กงสุลที่เกิดตามสนธิสัญญาเบาว์ริง มีหน้าที่ในการพิจารณาคดีความชาวอังกฤษ และร่วมพิจารณาในคดีความที่ชาวอังกฤษมีคดีความกับชาวไทย
- _____ 7. ข้าว เกลือ และปลา เป็นสินค้าต้องห้าม ห้ามส่งออกนอกประเทศ
- _____ 8. ผลของการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงให้สิทธิเสรีภาพในการถือครองที่ดินแก่ราษฎรไทย และชาวต่างประเทศ
- _____ 9. การขายสินค้าที่มีค่า เช่น ไม้ฝาง ไม้กฤษณา งาช้าง เป็นต้น รัฐบาลให้สิทธิราษฎรซื้อขายได้อย่างอิสระ เป็นผลมาจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
- _____ 10. จังกอบ ภาษีป่า ภาษีปากเรือ เป็นภาษีส่งออก

กิจกรรมที่ 3 การปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดหมายถึง การล่าอาณานิคม
 - ก. ความต้องการแสดงอำนาจและแสนยานุภาพ
 - ข. ความต้องการดินแดนเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากร
 - ค. ความต้องการหาศูนย์กลางแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อทำการค้าขาย
 - ง. ถูกทุกข้อ
2. การปฏิรูปการปกครองเพื่อไม่ให้ประเทศตะวันตกขยายอำนาจเข้ามาในประเทศไทยตรงแนวคิดในข้อใด
 - ก. พัฒนาบ้านเมืองให้เท่าเทียมกับอารยประเทศ
 - ข. ทรงปฏิรูปการปกครอง โดยการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง การพัฒนากฎหมายให้เป็นสากล และการริเริ่มสิ่งใหม่เข้ามา เช่น การโทรเลข การไปรษณีย์ เป็นต้น
 - ค. ทรงให้อำนาจขุนนางผู้ใหญ่ และเจ้านายมีบทบาทได้ดูแลผลประโยชน์ต่าง ๆ ของประเทศชาติ
 - ง. แบ่งการปกครองเป็นแบบจตุสดมภ์
3. รัชกาลที่ 5 ทรงตราพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น ข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ทรงจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสัดส่วน
 - ข. ทรงแต่งตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน และสภาที่ปรึกษาในพระองค์ ช่วยดูแลและตัดทอนอำนาจของพระองค์
 - ค. ทรงตั้งสมุหเทศาภิบาลคอยดูแลต่างพระเนตรพระกรรณ และปกครองแบบมณฑล เมือง อำเภอ ตำบล
 - ง. ทรงตั้งสุขาภิบาลเมืองและสุขาภิบาลตำบลใน พ.ศ. 2451
4. ข้อใดเป็นเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5
 - ก. เลิกทาส ยกเลิกจตุสดมภ์ ส่งคนไทยไปศึกษาต่างประเทศ
 - ข. เลิกทาส ยกเลิกมณฑลเทศาภิบาล เกิดกบฏคณะ ร.ศ. 130
 - ค. เลิกทาส กำหนดไปรษณีย์โทรเลข กำหนดลูกเสือ
 - ง. เลิกทาส กำหนดไปรษณีย์โทรเลข ยกเลิกระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

5. ข้อใดเป็นระบบที่สะท้อนให้เห็นว่ากำลังคนเป็นทรัพยากรสำคัญในดินแดนไทยสมัยโบราณ
 - ก. ระบบอุปถัมภ์
 - ข. ระบบไพร่
 - ค. ระบบศักดินา
 - ง. ระบบขุนนาง
6. เงื่อนไขในข้อใดคือความสัมพันธ์ระหว่างไพร่กับมูลนายในสังคมไทยสมัยโบราณ
 - ก. ระบบกฎหมาย
 - ข. วัฒนธรรมและกฎหมาย
 - ค. ความจงรักภักดี
 - ง. ค่านิยมและประเพณี
7. ข้อใดไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5
 - ก. การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม
 - ข. การปรับปรุงกองทัพให้มีความทันสมัย
 - ค. การปฏิรูปการศึกษา
 - ง. มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
8. วิธีการในข้อใดที่รัชกาลที่ 5 ทรงใช้เพื่อให้ประเทศชาติรอดพ้นจากลัทธิจักรวรรดินิยม
 - ก. การปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาคโดยเน้นการรวมศูนย์อำนาจ
 - ข. การทำนุบำรุงกองทัพและอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ทันสมัย
 - ค. การเจริญสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ
 - ง. การทรงเป็นจอมทัพในการทำสงครามขับไล่เอมิราชศัตรู
9. ช่วงเวลาใดที่ประเทศไทยเผชิญปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรงเป็นครั้งแรก
 - ก. หลังสงครามโลกครั้งที่ 1
 - ข. หลังสงครามโลกครั้งที่ 2
 - ค. หลังวิกฤตการณ์ ร.ศ.112
 - ง. หลังการลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริง

10. การจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาลและสุขาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ 5 สอดคล้องกับหลักการบริหารราชการแผ่นดินแบบใด

- ก. การแบ่งอำนาจ
- ข. การคานอำนาจ
- ค. การกระจายอำนาจ
- ง. การรวมศูนย์อำนาจ

กิจกรรมที่ 4 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ประเทศไทยใช้ระบอบการปกครองแบบใด

2. หัวหน้าคณะราษฎรที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 คือใคร

3. นายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทยคือใคร

4. การเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 ตรงกับรัชกาลใด

5. คณะราษฎรมีจำนวนกี่คนประกอบด้วยใครบ้าง

6. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกให้แก่
ปวงชนชาวไทยเมื่อใด

7. แผนการศึกษาแห่งชาติ เริ่มใช้เมื่อใด และ แบ่งออกเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง

8. ประเทศใดที่ไทยใช้เป็นต้นแบบในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

9. หลัก 6 ประการของคณะราษฎร มีอะไรบ้าง

10. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราวที่เตรียมขึ้นทูลเกล้าถวาย
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงลงพระปรมาภิไธย มีกี่ฉบับ อะไรบ้าง

กิจกรรมที่ 5 ความเป็นชาติไทยในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- _____ 1. ชื่อ “แปลก” เนื่องจากเมื่อแรกเกิดบิดามารดาเห็นว่าหูทั้งสองข้างอยู่ต่ำกว่านัยน์ตา
ผิดไปจากบุคคลอื่น
- _____ 2. จอมพล ป. พิบูลสงครามเกิดในสมัยรัชกาลที่ 4
- _____ 3. คำขวัญที่ว่า “ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ” เกิดขึ้นในรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม
- _____ 4. รัฐนิยม เป็นการทำตามความเห็นของคนส่วนใหญ่
- _____ 5. นโยบายรัฐนิยม เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2480 มีทั้งหมด 12 ฉบับ
- _____ 6. รัฐนิยม ฉบับที่ 5 ว่าด้วยเรื่องให้ชาวไทยใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่ทำในประเทศไทย
- _____ 7. รัฐนิยม ฉบับที่ 9 ว่าด้วยเรื่องวัฒนธรรมการแต่งกาย
- _____ 8. ชาวไทยผู้ประกอบการพาณิชย์ งานอาชีพควรปรับปรุงให้มีมาตรฐานและคุณภาพดียิ่งขึ้น
พร้อมทั้งดำเนินกิจการด้วยความซื่อสัตย์ เป็นที่ปรากฏในรัฐนิยม ฉบับที่ 5
- _____ 9. คนไทยมีทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติและเคารพธงชาติ ปรากฏในรัฐนิยม ฉบับที่ 6
- _____ 10. การกำหนดให้คนไทยรู้จักหน้าที่พลเมืองที่ดี และการเป็นพลเมืองที่ดีของไทย
ปรากฏในรัฐนิยม ฉบับที่ 6

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์และอภิปรายเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์
ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย

คำชี้แจง ให้วิเคราะห์พร้อมอธิบายเหตุการณ์ต่อไปนี้ว่าส่งผลต่อการพัฒนาชาติไทย

1. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปการศึกษา

แบบทดสอบหลังเรียน

ให้ผู้เรียนทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. พระเจ้าได้ประทานบัญญัติให้แก่โมเสส เพื่อให้ชาวยิวนำไปยึดถือปฏิบัติจำนวนกี่ประการ
 - ก. 6 ประการ
 - ข. 8 ประการ
 - ค. 10 ประการ
 - ง. 12 ประการ
2. ประเทศใดที่ไม่ได้อยู่ในดินแดนที่เรียกว่า “สุวรรณภูมิ”
 - ก. ศรีลังกา
 - ข. กัมพูชา
 - ค. จีน
 - ง. มาเลเซีย
3. พระเมสสิยาห์ (Messiah) คำว่า “เมสสิยาห์” เป็นคำที่มาจากภาษาอะไร
 - ก. บาลี
 - ข. เขมร
 - ค. กรีก
 - ง. ฮีบรู
4. พระพุทธเจ้าทรงบรรจุรูปฌานได้ตรัสรู้เป็นสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยพระองค์เองในขณะที่พระองค์มีพระชนม์กี่พรรษา
 - ก. 35 พรรษา
 - ข. 36 พรรษา
 - ค. 37 พรรษา
 - ง. 38 พรรษา
5. ข้อใดคือหนังสือที่สมเด็จพระเจ้าตากสิน ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือทางพุทธศาสนาที่ว่าด้วยวิธีทำกรรมฐาน
 - ก. ลักษณะบุญ
 - ข. ตะวันส่องล้ำ
 - ค. พุทธธรรม
 - ง. ศีล 5

6. ขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์คือข้อใด
 - ก. การตีความหลักฐาน
 - ข. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - ค. การประเมินคุณค่าของหลักฐาน
 - ง. การเรียบเรียงหรือการนำเสนอขั้นตอน
7. ขั้นตอนทางประวัติศาสตร์มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง
 - ก. 3 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การตีความหลักฐาน
 - ข. 4 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การประเมินคุณค่าของหลักฐาน การเรียบเรียงหรือการนำเสนอ
 - ค. 5 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การประเมินคุณค่าของหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล การเรียบเรียงหรือการนำเสนอ
 - ง. 6 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่อง การรวบรวมหลักฐาน การตีความหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล การเรียบเรียงหรือการนำเสนอ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน
8. คำว่า “พระคริสต์” เป็นคำที่มาจากภาษาใด
 - ก. ศรีลังกา
 - ข. กรีก
 - ค. ฮีบรู
 - ง. บาลี
9. ป้อมพระจุลจอมเกล้าสร้างขึ้นในปีพุทธศักราชใด
 - ก. 2424
 - ข. 2442
 - ค. 2427
 - ง. 2472
10. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และราชวงศ์เรียกว่าอะไร
 - ก. จารึก
 - ข. พงศาวดาร
 - ค. เอกสารทางราชการ
 - ง. บันทึกของชาวต่างชาติ

11. ข้อใดกล่าว**ไม่**ถูกต้อง

- ก. หลักฐานที่เป็นวัตถุ คือ หลักฐานที่มนุษย์แต่ละยุคแต่ละสมัยได้สร้างขึ้น
- ข. หลักฐานขั้นต้น คือ หลักฐานที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริง ๆ โดยบันทึกเกี่ยวกับเหตุการณ์โดยตรง
- ค. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานที่เป็นตัวหนังสือโดยมนุษย์ได้ทั้งร่องรอยขีดเขียนเป็นตัวหนังสือประเภทต่าง ๆ
- ง. หลักฐานชั้นรอง คือ หลักฐานที่มีการบันทึกของผู้ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์โดยตรงเป็นหลักฐานที่สำคัญ และน่าเชื่อถือมากที่สุด

12. ตำรานานไทยแบ่งได้กี่ลักษณะ

- ก. 3 ลักษณะ
- ข. 4 ลักษณะ
- ค. 5 ลักษณะ
- ง. 6 ลักษณะ

13. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดทรงเชี่ยวชาญงานด้านวรรณกรรม และบทละคร ที่ทำให้ยุคนั้นนั้นถือว่าเป็นยุคทองของวรรณคดี

- ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
- ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- ค. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

14. โรงพยาบาลแห่งแรก โปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งขึ้นในรัชสมัยใด

- ก. รัชกาลที่ 2
- ข. รัชกาลที่ 3
- ค. รัชกาลที่ 4
- ง. รัชกาลที่ 5

15. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดที่ได้รับการยกย่องเป็น “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย”

- ก. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ค. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

16. “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระปฐมบรมราชโองการแก่ประชาชนชาวไทย เป็นของพระมหากษัตริย์ในข้อใด
 - ก. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ข. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
 - ค. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9)
 - ง. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร
17. สถาปัตยกรรมในสมัยรัตนโกสินทร์ คือข้อใด
 - ก. เจดีย์ทรงดอกบัวตูม
 - ข. วัดพุทไธสวรรย์
 - ค. พระราชวังดุสิต
 - ง. วัดราชบูรณะ
18. บุคคลในข้อใดได้รับการยกย่องเป็น บิดาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ไทย
 - ก. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
 - ข. ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธนราชบัณฑิต
 - ค. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
 - ง. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ
19. รัชกาลใดมิได้จัดเป็นยุคทองของการกวีและวรรณคดี
 - ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - ข. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ค. พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
 - ง. พระนารายณ์มหาราช
20. วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ที่ได้รับความนิยมมากคือประเภทใด
 - ก. บทละครรำ
 - ข. บทละครเต้น
 - ค. บทละครความเศร้าโศก
 - ง. บทละครพูดและบทละครร้อง
21. รัชสมัยใดที่มีการเปลี่ยนธงชาติไทยซึ่งมีรูปช้างเดิมให้เป็น “ธงไตรรงค์”
 - ก. รัชกาลที่ 4
 - ข. รัชกาลที่ 5
 - ค. รัชกาลที่ 6
 - ง. รัชกาลที่ 7

22. ข้อใดคือการอนุรักษ์มรดกไทยที่ดีที่สุด
- ก. เรียนรู้ภูมิปัญญาจากคนรุ่นเก่า
 - ข. ส่งเสริมการซื้อขายสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาไทย
 - ค. ยกย่องผู้อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย
 - ง. ใช้พืชสมุนไพรเป็นส่วนประกอบหลักในการประกอบอาหาร
23. การกำหนดลักษณะสำคัญในการสถาปนาอาณาจักรไทยมีปัจจัยในข้อใด
- ก. ความเข้มแข็งของพระมหากษัตริย์และประชาชน
 - ข. ความเจริญก้าวหน้าทางประเพณีและวัฒนธรรม
 - ค. สภาพทางภูมิศาสตร์
 - ง. ลักษณะทางเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง
24. งานด้านจิตรกรรมที่สร้างภาพให้เหมือนจริงได้นำวิทยาการมาจากชาติใด
- ก. โปรตุเกส
 - ข. ตะวันตก
 - ค. สเปน
 - ง. ยุโรป
25. การแผ่ขยายอิทธิพลของชาวต่างชาติในยุครัตนโกสินทร์ประเพณี และความเชื่อใด มีที่มาจากประเทศอินเดีย
- ก. ประเพณีปอยส่างลอง
 - ข. ประเพณีสงกรานต์
 - ค. การนับถือเจ้า
 - ง. ระบำรองเง็ง
26. ในช่วงรัชกาลที่ 4 - 5 มีการปฏิรูปบ้านเมืองของไทยให้เป็นอารยแบบชาติตะวันตกเกิดจากสาเหตุใด
- ก. สาเหตุจากลงนามในการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
 - ข. สาเหตุจากชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายและต้องการแผ่ขยายอำนาจ
 - ค. สาเหตุจากประเทศไทยด้อยการพัฒนา ด้อยความเจริญ ไม่ทันสมัย
 - ง. สาเหตุจากพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไม่มั่นคง

27. หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประเทศไทยจัดการปกครองคล้ายกับประเทศอังกฤษ คือสาเหตุในข้อใด
- ระบบขุนนางของประเทศไทยกับประเทศอังกฤษมีลักษณะใกล้เคียงกัน
 - รัฐบาลประเทศอังกฤษมีเอกภาพและเสถียรภาพสูง
 - มีสถาบันพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกัน
 - กลุ่มผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการปกครองสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ
28. ความแตกต่างระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 ข้อใดที่ถูกต้องที่สุด
- ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละประเภท
 - รูปแบบของการเลือกตั้ง
 - หัวหน้าฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร
29. ประเทศไทยขอให้แก้ไขสนธิสัญญาเบาว์ริงหลังจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ในข้อใด
- เขตแดน
 - คนในบังคับต่างชาติ
 - สิทธิสภาพนอกอาณาเขต
 - สินค้าต้องห้ามบางชนิด เช่น เหล้า และข้าว
30. ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงใช้นโยบายข้อใดในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ
- การส่งเสริมให้ใช้สินค้าไทย
 - การปลดข้าราชการออก
 - การขอกู้เงินต่างประเทศ
 - การลดค่าเงินของไทย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1. ก	16. ค
2. ค	17. ค
3. ง	18. ก
4. ค	19. ค
5. ก	20. ง
6. ข	21. ค
7. ค	22. ค
8. ง	23. ข
9. ง	24. ข
10. ก	25. ค
11. ค	26. ข
12. ข	27. ก
13. ข	28. ง
14. ข	29. ข
15. ง	30. ค

เฉลย/แนวคำตอบ กิจกรรมท้ายเรื่อง หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความภูมิใจในความเป็นไทย

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 สถาบันหลักของชาติ

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนสรุปความหมาย และความสำคัญของชาติ มาพอสังเขป

เรื่องที่ 1.1 ชาติ

กิจกรรมที่ 1) ชาติคืออะไร

แนวคำตอบ ชาติ หมายถึง แผ่นดินที่มีประชาชนยึดครอง มีอาณาเขต มีการปกครองที่เป็นระบบ เป็นสัดส่วนชัดเจน มีผู้นำหรือรัฐบาลที่ใช้อำนาจหรือมีอำนาจอธิปไตยที่นำมาใช้ในการปกครองประชาชน

กิจกรรมที่ 2) ชาติสำคัญอย่างไร

แนวคำตอบ ความสำคัญของชาติ คือ เป็นสิ่งที่สร้างแรงยึดเหนี่ยวที่นำสมาชิกในสังคมมารวมตัวกันผ่านโครงสร้างทางสังคม ซึ่งทำให้ผู้คนตระหนักถึงความรู้สึกร่วม เช่น ธงชาติ ภาษาไทย หรือเพลงชาติไทย ล้วนเป็นสิ่งที่มิผลจากการมีสถาบันชาติทั้งสิ้น

กิจกรรมที่ 3) อธิบายความเป็นมาของชนชาติไทย

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอธิบายความเป็นมาของชนชาติไทยอย่างน้อย 1 เรื่อง

แนวคำตอบ ข้อมูลของศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ถิ่นเดิมของคนไทยน่าจะอยู่บริเวณมณฑลกวาสี ทางใต้ของจีน เนื่องจากในเขตดังกล่าวเป็นพื้นที่กลุ่มชนที่มีความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรมและประเพณี

กิจกรรมที่ 4) อธิบายพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยกับการรวมชาติ

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยกับการรวมชาติมา

2 ตัวอย่าง พร้อมเขียนเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกพระปรีชาสามารถนั้น

แนวคำตอบ 1. การสถาปนาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ของรัชกาลที่ 1

เพราะ เป็นการสร้างความมั่นคงให้บ้านเมือง และสร้างความรู้สึกร่วมของผู้คนด้วยการฟื้นฟูวัฒนธรรมและพระศาสนาในสมัยอยุธยา การตั้งราชธานีคือกรุงเทพมหานครทำให้ผู้คนรู้สึกปลอดภัยและมีที่พึ่ง และคลายความหวาดกลัวภัยจากสงครามที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ก่อนกรุงศรีอยุธยาแตก ใน ปี พ.ศ. 2310

2. วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ในสมัยรัชกาลที่ 5

เพราะ เป็นการทำให้สยามรอดพ้นจากการตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตกอย่างแท้จริง ตามแนวความคิดเสียส่วนน้อย เพื่อรักษาส่วนใหญ่ หรือ การเสียส่วนที่มีความสำคัญน้อยกว่าเพื่อเก็บส่วนที่มีความสำคัญมากกว่าไว้ แม้ว่าดินแดนจะมีน้อยลง แต่ความรู้สึกรักหวงแหนแผ่นดินและความรู้สึกว่าถูกรังแกในฐานะประชาชนชาวสยามก็ได้เกิดขึ้นในช่วงนี้

เรื่องที่ 1.2 ศาสนา

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนเขียนอธิบายความสำคัญของสถาบันศาสนาอย่างน้อย 2 ตัวอย่าง

แนวคำตอบ 1. สถาบันศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่สามารถทำให้ผู้นับถือศาสนานั้น ๆ ตระหนักถึงคุณงามความดีละเว้นการทำความชั่ว

2. สถาบันศาสนา ทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคง เพราะ ถ้ารัฐบาลคือสิ่งที่ทำให้ประเทศมั่นคงทางวัตถุหรือทางโลก สถาบันศาสนาก็ทำให้ประเทศมีความมั่นคงทางธรรม คือ การทำให้ผู้คนหวงแหนความเป็นชาติ และการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ตั้งมั่นในความดี

เรื่องที่ 1.3 พระมหากษัตริย์

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. ผู้เรียนจะสอนลูกหลาน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของ “พระมหากษัตริย์” ได้อย่างไรจงอธิบาย

แนวคำตอบ พระมหากษัตริย์ หมายถึง พระเจ้าแผ่นดิน ผู้เป็นพระประมุขของประเทศ มีหน้าที่ปกครองประชาชนพลเมืองในประเทศนั้น ให้อยู่ดีมีสุขตามกฎหมาย ตามครรลองคลองธรรม จารีตประเพณี วัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เช่น ประเทศไทยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นพระประมุข ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ตามหลักทศพิธราชธรรม ผู้ที่รักพระมหากษัตริย์ จะเป็นผู้มีความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาได้รับพระบรมโพธิสมภาร มีความเป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความรู้รักสามัคคีกลมเกลียว รวมน้ำใจไทยทั้งชาติให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ประพฤติตนเป็นคนดีถวายเป็นพระราชกุศล และถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

2. พระมหากษัตริย์ของไทยทุกพระองค์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทรงเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของคนไทยทุกคนอย่างไร จงอธิบาย

แนวคำตอบ การที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของคนไทยทุกคนนั้น ตามประวัติศาสตร์ชาติไทยพระมหากษัตริย์ ทำหน้าที่ปกครองประเทศด้วยความเป็นธรรม ปกป้องคุ้มครองราชอาณาจักรจากการรุกรานของอนารยชน ทำให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีเสรีภาพในการทำมาหากิน ใช้ชีวิตตามวิถีเครือญาติ ผูกพันกับการทำเกษตร และมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ประชาชนจึงมีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างลึกซึ้ง มันคงมีความสามัคคีกลมเกลียวกันเกิดความเป็นปึกแผ่นและ เป็นพลังสำคัญยิ่ง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

การประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมที่ 1.1 จงอธิบายความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์

แนวคำตอบ วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง วิธีการ หรือ ขั้นตอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอาศัยจากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นสำคัญ ประกอบกับหลักฐานอื่น ๆ เช่น ภาพถ่าย แลบบันทึกเสียง วิดีทัศน์ หลักฐานทางโบราณคดี เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถฟื้นอดีตหรือจำลองอดีตขึ้นมาใหม่ ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น และทราบเรื่องราวได้อย่างใกล้เคียงกับความจริงที่สุด

กิจกรรมที่ 1.2 จงอธิบายความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์

แนวคำตอบ วิธีการทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญ คือ ทำให้เรื่องราว กิจกรรม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์มีความน่าเชื่อถือ มีความถูกต้องเป็นจริง หรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพราะได้มีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีความระมัดระวังรอบคอบ โดยผู้ได้รับการฝึกฝนในระเบียบวิธีการทางประวัติศาสตร์มาแล้ว

สำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์นั้น มีปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ อดีตที่มีการฟื้นหรือจำลองขึ้นมาใหม่นั้น มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเชื่อถือได้เพียงใด รวมทั้งหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรที่นำมาใช้เป็นข้อมูลนั้น มีความสมบูรณ์มากน้อยแค่ไหน เพราะเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มีอยู่มากมายเกินกว่าที่จะศึกษาหรือจดจำได้หมด แต่หลักฐานที่ใช้เป็นข้อมูล อาจมีเพียงบางส่วน ดังนั้น วิธีการทางประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ศึกษาประวัติศาสตร์หรือผู้ฝึกฝนทางประวัติศาสตร์จะได้นำไปใช้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ลำเอียง และเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

กิจกรรมที่ 1.3 จงอธิบายประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

แนวคำตอบ วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีประโยชน์ทั้งต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ จะทำให้ได้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ ประโยชน์อีกด้านหนึ่ง คือ ผู้ที่ได้รับการฝึกฝน การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์จะทำให้เป็นคนละเอียด รอบคอบ มีการตรวจสอบเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ศึกษารวมทั้งนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยจะทำให้เป็นผู้รู้จักประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด หรือก่อนที่จะเชื่อถือข้อมูลของใคร ก็นำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปตรวจสอบให้แน่ชัดก่อน

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 วิธีการทางประวัติศาสตร์

กิจกรรมที่ 2.1 จงสรุปวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทั้ง 5 ขั้นตอน มาพอสังเขป

แนวคำตอบ วิธีการทางประวัติศาสตร์มีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา/การตั้งประเด็นที่จะศึกษา

การศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์เริ่มจากความสงสัย อยากรู้ ในคำอธิบายเรื่องราวที่มีมาแต่เดิม ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเริ่มจากการกำหนดเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาซึ่งในตอนแรก อาจกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาไว้กว้าง ๆ ก่อน แล้วจึงค่อยจำกัดประเด็นลงให้แคบเพื่อให้เกิดความชัดเจนในภายหลัง เพราะบางเรื่องขอบเขตของการศึกษาอาจกว้างมากทั้งเหตุการณ์ บุคคล และเวลา

การกำหนดหัวเรื่องอาจเกี่ยวกับเหตุการณ์ ความเจริญ ความเสื่อมของอาณาจักร และตัวบุคคลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีความยาวหรือสั้นตามความเหมาะสม ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญ และยังมีหลักฐานข้อมูลให้ผู้ต้องการศึกษาหลงเหลืออยู่ หัวข้อของเรื่องอาจปรับให้มีความเหมาะสมหรือเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากหลักฐานที่ใช้ในการศึกษามีน้อยหรือไม่น่าเชื่อถือ

2. การรวบรวมหลักฐาน/สืบค้นและรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมหลักฐาน คือ การรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะศึกษา ซึ่งมีทั้งหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร และหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

3. การประเมินคุณค่าของหลักฐาน/การวิเคราะห์และตีความ ข้อมูลทางประวัติศาสตร์

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นคว้ามาได้นั้น ก่อนที่จะทำการศึกษาจะต้องมีการประเมินคุณค่าว่าเป็นหลักฐานที่แท้จริงเพียงใด การประเมินคุณค่าของหลักฐานนี้เรียกว่า “วิพากษ์วิธีการทางประวัติศาสตร์”

4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

เมื่อทราบว่าหลักฐานนั้นเป็นของแท้ มีข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงหรือความจริงในประวัติศาสตร์ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ก็ต้องศึกษาข้อมูลหรือข้อสนเทศในหลักฐานนั้นว่าให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์อะไรบ้าง ข้อมูลนั้นมีความสมบูรณ์เพียงใด หรือข้อมูลนั้นมีจุดมุ่งหมายเบื้องต้นอย่างไร มีจุดมุ่งหมายแอบแฝงหรือไม่ ข้อมูลมีความยุติธรรมหรือไม่ จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหลายมาจัดหมวดหมู่ เช่น ความเป็นมาของเหตุการณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ความเป็นไปของเหตุการณ์ ผลของเหตุการณ์ เป็นต้น

เมื่อได้ข้อมูลเป็นเรื่อง เป็นประเด็นแล้ว ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์เรื่องนั้นก็ต้องหาความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆ และตีความข้อมูลว่ามีข้อเท็จจริงส่วนใดที่ซ่อนเร้น อำพราง ไม่กล่าวถึงในทางตรงกันข้ามอาจมีข้อมูลกล่าวเกินความเป็นจริง

ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ควรมีความละเอียดรอบคอบ วางตัวเป็นกลาง มีจินตนาการ มีความรอบรู้ โดยศึกษาข้อมูลทั้งหลายอย่างกว้างขวาง และนำผลการศึกษารื่องนั้นที่มีแต่เดิมมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ รวมทั้งจัดหมวดหมู่ข้อมูลให้เป็นระบบ

5. การเรียบเรียงและการนำเสนอข้อมูล/การเรียบเรียง รายงาน ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

การเรียบเรียงหรือการนำเสนอจัดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญมาก โดยผู้ศึกษาประวัติศาสตร์จะต้องนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมและเรียบเรียงหรือนำเสนอให้ตรงกับประเด็นหรือหัวเรื่องที่ตนเองสงสัย ต้องการความรู้เพิ่มเติม ทั้งจากความรู้เดิมและความรู้ใหม่ รวมไปถึงความคิดใหม่ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเท่ากับเป็นการรื้อฟื้นหรือจำลองเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ขึ้นมาใหม่ อย่างถูกต้องและเป็นกลาง

ในขั้นตอนการนำเสนอ ผู้ศึกษาควรอธิบายเหตุการณ์อย่างมีระบบและมีความสอดคล้องต่อเนื่อง เป็นเหตุเป็นผล มีการโต้แย้งหรือสนับสนุนผลการศึกษาวิเคราะห์แต่เดิม โดยมีข้อมูลสนับสนุนอย่างมีน้ำหนัก เป็นกลาง และสรุปการศึกษาว่าสามารถให้คำตอบที่ผู้ศึกษามีความสงสัย อยากรู้ได้เพียงใด หรือมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อไปอย่างไรบ้าง

จะเห็นได้ว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างมีระบบ มีความระมัดระวัง รอบคอบ มีเหตุผลและเป็นกลาง ซื่อสัตย์ต่อข้อมูลตามหลักฐานที่ค้นคว้ามา อาจกล่าวได้ว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์เหมือนกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จะแตกต่างกันก็เพียงวิธีการทางวิทยาศาสตร์สามารถทดลองได้หลายครั้ง จนเกิดความแน่ใจในผลการทดลอง แต่เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นใหม่ได้อีก ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ที่ดีจึงเป็นผู้ฟื้นอดีตหรือจำลองอดีตให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อที่จะได้เกิดความเข้าใจอดีต อันจะนำมาสู่ความเข้าใจในปัจจุบัน

กิจกรรมที่ 2.2 ตัวอย่างการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง จากการศึกษา กรณีศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับป้อมพระจุลจอมเกล้า จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ให้ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยโดยสังเขป

แนวคำตอบ การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับป้อมพระจุล โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีดังนี้

ป้อมพระจุลจอมเกล้า เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. 2427 ในสมัยพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สร้างขึ้นไว้บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งขวาตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อสกัดกั้นการรุกรานของกองเรือต่างชาติที่จะรุกร้าเข้ามาบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา

ป้อมพระจุลจอมเกล้ามีลักษณะการสร้างเป็นป้อมปืนใหญ่แบบตะวันตก ประกอบด้วยหลุมปืนใหญ่จำนวน 7 หลุม ติดตั้งปืนอาร์มสตรองขนาด 155 มิลลิเมตร เรียกว่า “ปืนเสือหมอบ” ซึ่งสั่งมาจากประเทศอังกฤษ ภายในประกอบด้วยคูหาและห้องสำหรับเก็บกระสุนปืนใหญ่ มีการออกแบบป้อมเพื่อลดการสูญเสีย เมื่อถูกโจมตีด้วยการยิงจากปืนใหญ่จากฝ่ายตรงข้าม

ครั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤติการณ์ ร.ศ. 112 เมื่อ พ.ศ. 2436 ในช่วงที่มหาอำนาจตะวันตกพยายามคุกคามประเทศไทย ป้อมพระจุลจอมเกล้ามีบทบาทสำคัญในการสกัดกั้นการรุกรานของกองเรือฝรั่งเศส จำนวน 3 ลำ ที่เข้ามาบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา เกิดการต่อสู้กันและทหารที่ป้อมพระจุลจอมเกล้าสามารถยิงเรือรบฝรั่งเศสจนยกตัวขึ้นได้ 1 ลำ เรือรบที่เหลือของฝรั่งเศสได้รับความเสียหายแต่สามารถฝ่าเข้าไปจนถึงกรุงเทพมหานครได้

ปัจจุบันป้อมพระจุลจอมเกล้าอยู่ในความดูแลของกองทัพเรือ โดยฐานทัพเรือกรุงเทพ ซึ่งได้เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าไปเที่ยวชมและศึกษาเรื่องราวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติ ตลอดจนชมทัศนียภาพของระบบนิเวศที่อยู่โดยรอบป้อมพระจุลจอมเกล้า

กิจกรรมที่ 2.3 การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สนใจ

คำชี้แจง ให้ศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนหรือพื้นที่บ้าน/ท้องถิ่น หรือสถานที่สำคัญ/บุคคลสำคัญ หรือเหตุการณ์/เรื่องราวที่สำคัญ ตามความสนใจ จำนวน 1 เรื่อง โดยใช้ขั้นตอนและวิธีการทางประวัติศาสตร์ แล้วบันทึกลงในแบบด้านล่าง

แนวคำตอบ การกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา สามารถกำหนดได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล อย่างอิสระ โดยอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติหรือตำนานของในชุมชน/พื้นที่บ้าน ของแต่ละท้องถิ่น หรือเป็นสถานที่สำคัญ บุคคลสำคัญ เหตุการณ์หรือเรื่องราวสำคัญที่เกิดขึ้น ฉะนั้น จึงมีความแตกต่างกันไป แต่ขอให้ยึดวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทั้ง 5 ขั้นตอน ในการดำเนินกิจกรรม ทั้งผลสรุปสุดท้าย ที่จะได้เป็นคำตอบของประเด็นหรือการกำหนดปัญหาในขั้นตอนที่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์
กิจกรรมที่ 1.1 ให้ผู้เรียนอธิบายพระราชกรณียกิจที่สำคัญ ๆ ของพระมหากษัตริย์ไทย
สมัยรัตนโกสินทร์ดังนี้

1. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1)

แนวคำตอบ พระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง
นานัปการ โดยเฉพาะในด้านราชการสงคราม ซึ่งได้รับชัยชนะจากสงครามเก้าทัพ ที่มียุทธวิธีการรบ
ของกองทัพไทยที่มีกำลังพลน้อยกว่าข้าศึกที่ยกมา นอกจากนี้พระองค์โปรดให้ชำระพระราชกำหนด
กฎหมายที่เรียกว่า กฎหมายตราสามดวง นอกจากนี้พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้มีการสังคายนา
พระไตรปิฎก

2. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

แนวคำตอบ พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สำคัญ ๆ คือทรง
เลิกทาส ทรงพระราชดำริเริ่มจัดการศึกษาในทุกๆ ระดับ ทรงตั้งโรงเรียนของหลวงขึ้น เพื่อให้
การศึกษาแก่ทุกชั้น

พระราชกรณียกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการปฏิรูประบบการเงินการคลังของ
ประเทศและการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน โดยทรงตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ ทรงยกเลิก
ระบบเสนาบดีแบบเดิม แล้วแบ่งราชการเป็นกระทรวงจำนวน 12 กระทรวง นอกจากนี้ยังมี
พระราชกรณียกิจด้านการสาธารณสุข โปรดเกล้าฯ ให้ทดลองจัดการสุขาภิบาล
หัวเมืองขึ้นเป็นแห่งแรกที่ตำบลท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร โปรดเกล้าฯ ให้สร้างทางรถไฟหลวง
สายแรกระหว่างกรุงเทพฯ - นครราชสีมา และเริ่มกิจการด้านไฟฟ้า ประปา และโทรเลข ส่วนด้าน
การสาธารณสุข โปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งโรงพยาบาลขึ้นเป็นแห่งแรก พระราชทานนามว่า “โรงศิริราช
พยาบาล” ปัจจุบันคือ “โรงพยาบาลศิริราช”

3. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9)

พระราชกรณียกิจที่สำคัญ ๆ ด้านการพัฒนาที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีแนวพระราชดำริด้านการเกษตรที่สำคัญ คือ “ทฤษฎีใหม่” เป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

และในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ พระองค์ได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ราษฎรเป็นผลให้เกิดการพัฒนาสังคมและทรัพยากรบุคคลอย่างมั่นคง ยั่งยืน และสงบสุข นอกจากนี้พระองค์ยังทรงมีพระปรีชาสามารถในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทั้งสิ้น ทั้งในด้านการประดิษฐ์ ได้แก่ การประดิษฐ์ “กังหันชัยพัฒนา” ซึ่งเป็นเครื่องกลเติมอากาศแบบหมุนลอย

นอกจากนี้พระองค์ทรงเชี่ยวชาญในภาษาหลายภาษา ทรงพระราชนิพนธ์บทความแปลหนังสือ เช่น นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ติโต พระมหาชนก และพระมหาชนก ฉบับการ์ตูน เป็นต้น งานทางด้านดนตรี พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถเป็นอย่างมาก และรอบรู้ในเรื่องการดนตรีเป็นอย่างดี พระองค์ทรงดนตรีได้หลายชนิด เช่น แซกโซโฟน คลาริเน็ต ทรัมเปต กีตาร์ และเปียโน และพระองค์ยังได้ประพันธ์เพลงที่มีความหมายและไพเราะหลายเพลงด้วยกัน เช่น เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน เป็นเพลงแรก นอกจากนี้ยังมีเพลง สายฝน ยามเย็น ไกลรุ่ง ลมหนาว ยิ้มสู้ สายลม คำแล้ว ไกลกังวล ความฝันอันสูงสุด เราสู้ และเพลงพรปีใหม่ เป็นต้น

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 คุณประโยชน์ของบุคคลสำคัญ

คำชี้แจง 1. 1 ให้ผู้เรียนอธิบายความสัมพันธ์ของบุคคลกับคุณประโยชน์ที่มีต่อประเทศชาติ

แนวคำตอบ

บุคคลสำคัญ	คุณประโยชน์ที่มีต่อประเทศชาติ
ท้าวสุรนารี	ท่านได้รวบรวมครอบครัวชายหญิงชาวเมืองนครราชสีมาเพื่อ
	ต่อสู้กับข้าศึกในคราวที่เจ้าอนุวงศ์ แห่งนครเวียงจันทน์จะยกทัพ
	เข้ามาตีกรุงเทพฯ โดยผ่านเมืองนครราชสีมา
สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)	พระองค์ได้นำความเจริญของตะวันตกทั้งทางด้านศิลปะวิทยาการ
	และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ทั้งนี้พระองค์ยังได้ส่งเสริมให้มีการ
	แปลพงศาวดารจีนเป็นภาษาไทย การสร้างถนน ขุดคูคลอง
	การสร้างป้อมปราการ

บุคคลสำคัญ	คุณประโยชน์ที่มีต่อประเทศชาติ
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ	ทรงตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นในกระทรวงมหาดไทย เช่น กรมตำรวจ
	กรมป่าไม้ กรมพยาบาล ทรงนิพนธ์งานด้านประวัติศาสตร์
	โบราณคดี และศิลปวัฒนธรรมจำนวนมาก โดยทรงใช้วิธีสมัยใหม่
	ในการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์และโบราณคดี จนได้รับการ
	ยกย่องว่าเป็น บิดาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง 1.2 ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วีรกรรม/คุณประโยชน์ของบุคคลสำคัญที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนา
ชาติไทย

1. ท้าวสุรนารี

แนวคำตอบ ท่านคุณหญิงโม (ท้าวสุรนารี) เป็นภรรยาพระยาปลัดเมืองนครราชสีมา ซึ่งรับราชการ
อยู่ที่นครราชสีมา รวบรวมกำลังคนต่อสู้กับเจ้าอนุวงศ์ ผู้ครองนครเวียงจันทน์ ที่คิดกบฏต่อไทย โดยจะ
ยกทัพไปตีกรุงเทพฯ ท่านคุณหญิงโม คิดวางแผนกับผู้นำฝ่ายชายและกรมการเมือง ออกอุบายขอ
อาวุธ เช่น มีด ขวาน ปืน เพื่อจะได้เอาไปล่าเนื้อ หาอาหาร แต่กลับเอาอาวุธที่ได้เตรียมมาไปต่อสู้
กับกองทัพลาว และสามารถฆ่าฟันศัตรูตายเป็นจำนวนมาก จากชัยชนะครั้งนี้ทำให้เจ้าอนุวงศ์เกิด
ความกลัว ไม่กล้ายกทัพลงมากรุงเทพฯ ได้ถอยทัพและถูกจับตัวมาลงโทษ ณ กรุงเทพฯ

จากวีรกรรมของคุณหญิงโมที่ได้รวบรวมชายหญิงชาวเมืองนครราชสีมาต่อสู้ข้าศึก
ศัตรูจนได้ชัยชนะ จึงเป็นเหตุให้เจ้าอนุวงศ์ไม่สามารถยกทัพไปถึงกรุงเทพฯ ได้ พระบาทสมเด็จพระ
พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาพระราชทานบำเหน็จความดีความชอบแต่งตั้งเป็น “ท้าวสุรนารี”

2. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

แนวคำตอบ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

จากผลงานที่สำคัญของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ มีดังนี้

ด้านการศึกษา ทรงปรับปรุงงานด้านการศึกษาให้ทันสมัย เช่น กำหนดจุดมุ่งหมาย
ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ได้แก่ ฝึกคนเพื่อเข้ารับราชการ กำหนด
หลักสูตร เวลาเรียนให้เป็นแบบสากล มีการตรวจคัดเลือกหนังสือเรียน กำหนดแนวปฏิบัติราชการ
ในกรมธรรมการ และริเริ่มขยายการศึกษาออกไปสู่ราษฎรสามัญชน เป็นต้น

ด้านการปกครอง ทรงมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานระบบการบริหารราชการแผ่นดินส่วนภูมิภาคแนวใหม่ โดยยกเลิกการปกครองที่เรียกว่า “ระบบกินเมือง” แล้วเปลี่ยนเป็นการรวมเมืองใกล้เคียงกันตั้งเป็น “มณฑล” นอกจากนี้ยังตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นในกระทรวงมหาดไทยเพื่อทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขราษฎร เช่น กรมตำรวจ กรมป่าไม้ กรมพยาบาล เป็นต้น ซึ่งทรงให้ความสำคัญแก่การตรวจราชการเป็นอย่างมาก เพราะต้องการเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของราษฎร ดูการทำงานของข้าราชการ และเป็นขวัญกำลังใจแก่ข้าราชการหัวเมืองด้วย

ด้านงานนิพนธ์ ทรงนิพนธ์งานด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นจำนวนมาก โดยทรงใช้วิธีสมัยใหม่ในการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์และโบราณคดี จนได้รับการยกย่องว่าเป็น บิดาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มรดกไทยสมัยรัตนโกสินทร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 ความหมายและความสำคัญของมรดกไทย

กิจกรรมที่ 1 ให้ผู้เรียนอธิบายความหมายและความสำคัญของมรดกไทย

1.1 จงให้ความหมายของคำว่า “มรดกไทย”

แนวคำตอบ มรดกไทย หมายถึง 1. เอกลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นชาติไทยหรือ
2. มรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงสัญลักษณ์ของความเป็นชาติ

1.2 มรดกไทยมีความสำคัญอย่างไร

แนวคำตอบ เป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มรดกไทยเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้รู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติ ของเผ่าพันธุ์ท้องถิ่น รู้ถึงเกียรติความภาคภูมิใจของคนในชาติและเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์อิทธิพลของมรดกไทยต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านสถาปัตยกรรม

แนวคำตอบ เป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก บ้านเรือนเปลี่ยนรูปตึกก่ออิฐปูนขึ้นเดียว หลังคาหน้าจั่ว มีการวางผังแบบสากล มีการกั้นห้องข้างหน้า ห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น ห้องรับประทานอาหาร การปรับเปลี่ยนอาคารไทยต้องปรับเปลี่ยนสถาปัตยกรรมให้กับตะวันตก เพื่อความเป็นเอกราชของไทย

2.2 ด้านประติมากรรม

แนวคำตอบ ความเจริญด้านเทคโนโลยี อารยธรรมของชาติตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และการสร้างงานประติมากรรม การสร้างงานศิลปกรรมที่อยู่ในความดูแลของราชสำนักเปลี่ยนมาอยู่ในความดูแลของคณะรัฐบาล มีการก่อตั้งโรงเรียนประณีตศิลปกรรม (มหาวิทยาลัยศิลปากร) มีการเรียนการสอนทางด้านจิตรกรรมและประติมากรรม ทำให้ผลงานด้านประติมากรรมพัฒนาเข้าสู่รูปแบบของศิลปะร่วมสมัย เป็นการแสดงออกทางด้านการสร้างสรรค์งานศิลปะที่แสดงออกจึงเป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ใหม่ของวัฒนธรรมไทย

2.3 ด้านจิตรกรรม

แนวคำตอบ ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เล่าเรื่องราวทางศาสนา ความเชื่อต่าง ๆ ไม่ได้จำกัดอยู่ในวัดกับวังเหมือนในอดีต แต่ได้มีการนำไปประดับตกแต่งอาคารสถานที่เพื่อใช้ในการสื่อสาร โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลายผ่านสื่อต่าง ๆ ภาพจิตรกรรม เป็นภาพเกี่ยวกับศาสนาและเอกลักษณ์ของไทย เป็นภาพที่มีแนวคิดสะท้อนสังคม ตลอดจนเทคนิคในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม มีความหลากหลายและมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการนำเสนอ

2.4 ด้านวรรณกรรม

แนวคำตอบ วรรณกรรมทำให้รู้เรื่องราวของประเทศที่ใกล้เคียงกับไทย ทำให้ประชาชนมีความกล้าหาญ เช่นเรื่องรามเกียรติ์ สามก๊ก เป็นต้น วรรณกรรมจะเป็นบทเรียนกระตุ้นความรู้สึกราชาธิปไตย และใช้เป็นเครื่องมือ สร้างจิตสำนึกความเป็นชาติ และความเป็นเอกภาพของคนไทย

2.5 ด้านดนตรีและนาฏศิลป์

แนวคำตอบ สะท้อนภาพชีวิตและสังคมไทยในอดีต มองเห็นภาพสังคมและค่านิยมของผู้คนสมัยต่าง ๆ พัฒนาทางด้านศิลปะการใช้ภาษา

2.6 ด้านประเพณีและความเชื่อ

แนวคำตอบ เป็นสิ่งแสดงให้เห็นวัฒนธรรมความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติในแต่ละยุคสมัย

กิจกรรมที่ 3 ยกตัวอย่างมรดกไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างมรดกไทยของกรุงรัตนโกสินทร์

แนวคำตอบ 1. พระที่นั่งในพระบรมมหาราชวัง เช่น พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระที่นั่งอัมรินทร์วินิจฉัย พระวิหารที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เป็นต้น

2. โลหะปราสาทวัดราชนัดดา พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ภูเขาทองที่วัดสระเกศ

3. ลิลิตตะเลงพ่าย ไตรภูมิโลกวินิจฉัย สุภาชิตสอนหญิง โคลงสยามานุสสติ ฯลฯ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

การเปลี่ยนแปลงของชาติไทยสมัยรัตนโกสินทร์

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 1 เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย

กิจกรรมที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงอธิบายถึงปัจจัยที่ควรพิจารณาเป็นครั้งแรกในการสถาปนาแต่ละอาณาจักร

แนวคำตอบ ปัจจัยในการพิจารณาเป็นครั้งแรกในการสถาปนาอาณาจักร ได้แก่
ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์

ปัจจัยทางการเมือง

2. จงอธิบายความหมายของแต่ละปัจจัยต่อไปนี้ ตามความเข้าใจของท่านมาพอสังเขป

แนวคำตอบ 2.1 ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ในการจะสถาปนาอาณาจักรเราควรพิจารณาจากพื้นที่และบริเวณโดยรอบว่าเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือไม่เช่น ภูมิอากาศ การทำมาหากิน ฯลฯ

2.2 ปัจจัยทางการเมืองในการจะสถาปนาอาณาจักรเราควรพิจารณาจากความได้เปรียบเสียเปรียบของที่ตั้งที่ส่งผลต่อการถูกรุกรานของข้าศึก/ศัตรู หรือเป็นสมรภูมิการรบ

3. แม่น้ำหลักที่สำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยาหมายถึงแม่น้ำสายใดบ้าง

แนวคำตอบ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำป่าสัก

4. จงบอกจุดเด่นของปัจจัยในการพิจารณาสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์

แนวคำตอบ 1. ตั้งบนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เหมาะแก่การใช้เป็นเส้นทางคมนาคม

2. มีพื้นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ เหมาะแก่การเพาะปลูก

3. ใกล้ปากอ่าวไทย เหมาะสมในการติดต่อการค้ากับชาวต่างประเทศ

กิจกรรมที่ 2 สนธิสัญญาเบาว์ริง

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

แนวคำตอบ

✓	1. สนธิสัญญาเบาว์ริง เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4
✗	2. สนธิสัญญาเบาว์ริง เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศสยามกับเซอร์จอห์นเบาว์ริง
✓	3. เซอร์จอห์น เบาว์ริง เป็นชาวอังกฤษ
✗	4. สนธิสัญญาเบาว์ริงอนุญาตให้ชาวต่างประเทศสามารถถือครองที่ดินได้ทุกที่
ภายในประเทศสยามหากมีความต้องการ
✗	5. ฝิ่นเป็นสินค้าที่ต้องเสียภาษีขาเข้าและต้องขายให้กับเจ้าภาษีเท่านั้น
✓	6. กงสุลที่เกิดตามสนธิสัญญาเบาว์ริง มีหน้าที่ในการพิจารณาคดีความชาวอังกฤษ
และร่วมพิจารณาในคดีความที่ชาวอังกฤษมีคดีความกับชาวไทย
✗	7. ข้าว เกลือ และปลา เป็นสินค้าต้องห้าม ห้ามส่งออกนอกประเทศ
✓	8. ผลของการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงให้สิทธิเสรีภาพในการถือครองที่ดินแก่ราษฎรไทย
และชาวต่างประเทศ
✓	9. การขายสินค้าที่มีค่า เช่น ไม้ฝาง ไม้กฤษณา งาช้าง เป็นต้น รัฐบาลให้สิทธิราษฎร
ซื้อขายได้อย่างอิสระ เป็นผลมาจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
✗	10. จังกอบ ภาษีป่า ภาษีปากเรือ เป็นภาษีส่งออก

กิจกรรมที่ 3 การปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

แนวคำตอบ

1. ง	2. ข	3. ค	4. ก	5. ข
6. ก	7. ง	8. ค	9. ข	10. ง

กิจกรรมที่ 4 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ประเทศไทยใช้ระบอบการปกครองแบบใด

แนวคำตอบ ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

2. หัวหน้าคณะราษฎรที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 คือใคร

แนวคำตอบ พันเอกพหลพลพยุหเสนา

3. นายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทยคือใคร

แนวคำตอบ นายมโนปกรณนิติธาดา

4. การเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ตรงกับรัชกาลใด

แนวคำตอบ รัชกาลที่ 7

5. คณะราษฎรมีจำนวนกี่คนประกอบด้วยใครบ้าง

แนวคำตอบ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1. หลวงสิทธิราชไมตรี (จรูญ สิงหเสนี)	ผู้ช่วยราชการสถานทูตสยามในประเทศฝรั่งเศส
2. ร้อยโทประยูร ภมรมนตรี	นักเรียนวิชารัฐศาสตร์ ประเทศฝรั่งเศส
3. ร้อยโทแปลก ชิตตะสังคะ	นักเรียนวิชาทหารปืนใหญ่ ประเทศฝรั่งเศส
4. ร้อยตรีทัศนัย มิตรภักดี	นักเรียนวิชาทหารม้า ประเทศฝรั่งเศส
5. นายปรีดี พนมยงค์	นักเรียนวิชากฎหมาย ประเทศฝรั่งเศส
6. นายแนบ พหลโยธิน	นักเรียนวิชากฎหมาย ประเทศอังกฤษ
7. นายตัว ลพานุกรม	นักเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

6. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกให้แก่ปวงชนชาวไทยเมื่อใด

แนวคำตอบ วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475

7. แผนการศึกษาแห่งชาติ เริ่มใช้เมื่อใด และแบ่งออกเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง

แนวคำตอบ เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. 2479 โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

ได้แก่ สายสามัญศึกษา และสายอาชีวศึกษา

8. ประเทศใดที่ไทยใช้เป็นต้นแบบในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

แนวคำตอบ ประเทศอังกฤษ

9. หลัก 6 ประการของคณะราษฎร มีอะไรบ้าง

แนวคำตอบ

1. จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย
2. จะต้องรักษาความปลอดภัยในประเทศ
3. จะต้องบำรุงความสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจไทย
4. จะต้องให้ราษฎรได้มีสิทธิเสมอภาคกัน
5. จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพ มีความเป็นอิสระ
6. จะต้องให้มีการศึกษาอย่างเต็มที่แก่ราษฎร

10. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราวที่เตรียมขึ้นทูลเกล้าถวาย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงลงพระปรมาภิไธย มี กี่ฉบับ อะไรบ้าง

แนวคำตอบ มี 2 ฉบับ

ได้แก่ 1. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475

กิจกรรมที่ 5 ความเป็นชาติไทยในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

แนวคำตอบ

✓	1. ชื่อ “แปลก” เนื่องจากเมื่อแรกเกิด บิดา มารดา เห็นว่าหูทั้งสองข้างอยู่ต่ำกว่านัยน์ตา ผิดไปจากบุคคลอื่น
✗	2. จอมพล ป. พิบูลสงครามเกิดในสมัยรัชกาลที่ 4
✓	3. คำขวัญที่ว่า “ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ” เกิดขึ้นในรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม
✗	4. รัฐนิยม เป็นการทำตามความเห็นของคนส่วนใหญ่
✗	5. นโยบายรัฐนิยม เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2480 มีทั้งหมด 12 ฉบับ
✓	6. รัฐนิยม ฉบับที่ 5 ว่าด้วยเรื่องให้ชาวไทยใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่ทำในประเทศไทย
✗	7. รัฐนิยม ฉบับที่ 9 ว่าด้วยเรื่องวัฒนธรรมการแต่งกาย
✓	8. ชาวไทยผู้ประกอบการพาณิชย์ งานอาชีพ ควรปรับปรุงให้มีมาตรฐานและคุณภาพดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งดำเนินกิจการด้วยความซื่อสัตย์ เป็นที่ปรากฏในรัฐนิยม ฉบับที่ 5
✓	9. คนไทยมีทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติและเคารพธงชาติ ปรากฏในรัฐนิยม ฉบับที่ 6
✗	10. การกำหนดให้คนไทยรู้จักหน้าที่พลเมืองที่ดี และการเป็นพลเมืองที่ดีของไทย ปรากฏในรัฐนิยม ฉบับที่ 6

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์และอภิปรายเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย

คำชี้แจง ให้วิเคราะห์พร้อมอธิบายเหตุการณ์ต่อไปนี้ว่าส่งผลต่อการพัฒนาชาติไทย

1. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปการศึกษา

แนวคำตอบ ผลการปฏิรูปการศึกษา ทำให้คนไทยบางกลุ่มที่ได้รับการศึกษาตามแบบชาติตะวันตก เริ่มมีกระแสดูความคิดเกี่ยวกับการเมืองสมัยใหม่ ที่ยึดถือรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และมีความปรารถนาที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองเกิดขึ้นในประเทศไทย

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. ค	16. ค
2. ค	17. ค
3. ง	18. ก
4. ก	19. ค
5. ก	20. ง
6. ง	21. ค
7. ค	22. ค
8. ข	23. ค
9. ค	24. ข
10. ข	25. ข
11. ง	26. ข
12. ก	27. ง
13. ข	28. ก
14. ง	29. ค
15. ข	30. ข

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

นายกฤตชัย อรุณรัตน์

นางสาววิเลขา ลีสุวรรณ์

นางรุ่งอรุณ ไสยโสภณ

เลขาธิการ กศน.

รองเลขาธิการ กศน.

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัย

คณะทำงาน

นางกมลวรรณ มโนวงศ์

นายปวิตร พุทธิรานนท์

นายจิรพงศ์ ผลนาค

นางสารอรพร อินทรนัฏ

นางมณฑนา กาศสนุก

ข้าราชการบำนาญ

โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน กทม.

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นางสาวอนงค์ ชูชัยมงคล

นางสาวพจนีย์ สวัสดิ์รัตน์

นายโยธิน สมโนนนท์

นางมยุรี ช้อนทอง

นางสาวหทัยรัตน์ ศิริแก้ว

นางสาววรรณพร ปัทมานนท์

นายศุภโชค ศรีรัตนศิลป์

นางเยาวรัตน์ ปิ่นมณีวงศ์

นางกมลทิพย์ ช่วยแก้ว

นางสุกัญญา กุลเลิศพิทยา

นางสาวทิพวรรณ วงศ์เรือน

นางสาววิยะดา ทองดี

นางสาวนภาพร อมรเดชาวัฒน์

นางสาวชมพูนุท สังข์พิชัย

ศูนย์วงเดือนอาคมสุรทัณฑ์ จังหวัดอุทัยธานี

กศน.อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

กศน.อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

กศน.อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

กศน.อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มพัฒนาการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

คณะบรรณาธิการ

นางสาวพิมพ์พร อินทจักร์
นางสาวชนิตา จิตต์ธรรม
นางนพรัตน์ เวโรจน์เสรีวงศ์
นางสาวประภาศรี พจนพิมล
นางสาวสุภรณ์ ปรีชาอนันต์
นางพรทิพย์ เข้มทอง
นางดุขฎี ศรีวัฒนาโรทัย
นายวิวัฒน์ไชย จันทน์สุคนธ์
นางสาวชนิตา ตี๋ยิ่ง
นายสมชาย เตือนเพ็ญ

นางสาวจิราภรณ์ ตันติถาวร
นายจิรพงศ์ ผลนาค
นางสาวอนงค์ ชูชัยมงคล
นางสาวพจนิษฐ์ สวัสดิ์รัตน์
นายโยธิน สมโณนนท์
นางพรทิพย์ เอื้อประเสริฐ
นางสาวอนงค์ เชื้อนนท์

ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มจังหวัดมรดกโลกทางวัฒนธรรม
รางวัลวัฒนคุณาธร กระทรวงวัฒนธรรม 2557
ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางกอกใหญ่
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอสุวรรณโคตร จังหวัดสุโขทัย
ศูนย์วงเดือนอาคมสุรทัศน์ จังหวัดอุทัยธานี
กศน.อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
กศน.อำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
กศน.อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
กศน.เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ผู้ออกแบบปก

นายศุภโชค ศรีรัตนศิลป์

กลุ่มพัฒนาการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย

ห้ามจำหน่าย

ชุดวิชาเล่มนี้ ลิขสิทธิ์เป็นของ สำนักงาน กคณ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

